

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2025-12- Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS LIETUVOS BANKO ĮSTATYMO NR. I-678 10, 12, 16, 18, 42¹, 51 STRAIPSNIŲ IR 3 PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 18², 18³ IR 18⁴ STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ, PRIKLAUSANČIŲ FINANSŲ KONGLOMERATUI, PAPILDOMOS PRIEŽIŪROS ĮSTATYMO NR. IX-2387 2, 12, 12¹, 12² STRAIPSNIŲ, ANTROJO¹ SKIRSNIO PAVADINIMO IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS BANKŲ ĮSTATYMO NR. IX-2085 2, 9, 10, 16, 19, 25, 34, 48, 52, 57, 58, 59, 61, 62, 67, 69, 72, 73, 74 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO SEPTINTUOJU¹–SEPTINTUOJU³ IR DEŠIMTUOJU² SKIRSNIAIS ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS CENTRINIŲ KREDITO UNIJŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1682 2, 5, 9, 17, 19, 22, 34, 36, 42, 43, 49, 51, 54, 55, 56 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 34¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO NR. IX-1068 10, 20, 43 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ

Lietuvos Respublikos finansų ministerija parengė ir pakartotinai teikia Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymo Nr. I-678 10, 12, 16, 18, 42¹, 51 straipsnių ir 3 priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 18², 18³ ir 18⁴ straipsniais įstatymo projektą (toliau – LBĮ projektas), Lietuvos Respublikos įmonių, priklausančių finansų konglomeratui, papildomos priežiūros įstatymo Nr. IX-2387 2, 12, 12¹, 12² straipsnių, antrojo¹ skirsnio pavadinimo ir priedo pakeitimo įstatymo projektą (toliau – IPFKPPI projektas), Lietuvos Respublikos bankų įstatymo Nr. IX-2085 2, 9, 10, 16, 19, 25, 34, 48, 52, 57, 58, 59, 61, 62, 67, 69, 72, 73, 74 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo septintuoju¹–septintuoju³ ir dešimtuoju² skirsniais įstatymo projektą (toliau – BĮ projektas), Lietuvos Respublikos centrinių kredito unijų įstatymo Nr. VIII-1682 2, 5, 9, 17, 19, 22, 34, 36, 42, 43, 49, 51, 54, 55, 56 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 34¹ straipsniu įstatymo projektą (toliau – CKUĮ projektas), Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymo Nr. IX-1068 10, 20, 43 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektą (toliau – FIĮ projektas) (toliau kartu – Įstatymų projektai).

Įstatymų projektai patikslinti pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas.

Įstatymų projektais į Lietuvos Respublikos nacionalinę teisę perkeliama 2024 m. gegužės 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2024/1619, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2013/36/ES, kiek tai susiję su priežiūros įgaliojimais, sankcijomis, trečiųjų valstybių filialais ir aplinkosaugine, socialine ir valdymo rizika, (toliau – Direktyva (ES) 2024/1619) nuostatos.

Teikiamų Įstatymų projektų tikslai:

- sustiprinti Lietuvoje veikiančių kredito įstaigų atsparumą galimiems ekonominiams sukrėtimams, jų priežiūrą, rizikos valdymą;
- užtikrinti, kad kredito įstaigų sektorius taptų tvaresnis ir pajėgus prisitaikyti prie žalosios ir skaitmeninės pertvarkos;
- prisidėti prie kredito įstaigų administracinės naštos mažinimo, siekiant toliau stiprinti proporcingumo principą, kai mažoms kredito įstaigoms taikomi paprastesni reikalavimai bei priežiūros institucijoms suteikti papildomi įgaliojimai taikomi tik toms kredito įstaigų operacijoms, kurios laikomos reikšmingomis, įtvirtinant proporcingumo principu grįstą priežiūros metodiką.

Informacija apie asmens duomenų tvarkymą skelbiama adresu <https://finmin.lrv.lt/lt/asmens-duomenu-apsauga>

Budžetinė įstaiga
Lukiškių g. 2, 01108 Vilnius

Tel. +370 5 239 0000
El. p. finmin@finmin.lt
<https://finmin.lrv.lt>

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių
asmenų registre, kodas 288601650

Teikiame glaustą analitinę informaciją apie Įstatymų projektus:

I. Sprendžiama problema	<p>Priežiūros institucijos (Lietuvos banko) darbuotojai ir valdymo organų nariai turėtų būti nepriklausomi ir laisvi nuo politinės ir ekonominės įtakos. Interesų konfliktų rizika kenkia finansų sistemos vientisumui ir trukdo siekti tikslo sukurti integruotą bankų ir kapitalo rinkų sąjungą. Turėtų būti numatytos išsamesnės Lietuvos nacionalinio reglamentavimo nuostatos, kuriomis būtų užtikrinama, kad priežiūros institucijos, įskaitant jų darbuotojus ir valdymo organų narius, veiktų nepriklausomai, objektyviai, skaidriai ir sąžiningai. Todėl turėtų būti nustatyti minimalūs reikalavimai, kad būtų išvengta interesų konfliktų ir apribotas „sukamųjų durų“ (angl. <i>revolving doors</i>) reiškinys¹.</p> <p>Priežiūros institucijai turėtų būti suteikti visi būtini įgaliojimai, kurie jai leistų vykdyti savo pareigas ir apimtų įvairias priežiūros subjektų vykdomas operacijas. Tuo tikslu ir siekiant geriau užtikrinti kredito įstaigų priežiūros veiksmingumą, priežiūros institucijai turėtų būti suteikti įgaliojimai, kad ji galėtų priežiūrėti reikšmingas operacijas, kurias gali vykdyti priežiūrimi subjektai.</p> <p>Atsižvelgiant į pastaruoju metu vis daugiau kylančių iššūkių, susijusių su sparčiu kriptoturto rinkų augimu, taip pat beprecedenčio perėjimo prie tvarios, neutralaus poveikio klimatui ir žiedinės ekonomikos mastą ir šių iššūkių reikšmingą įtaką finansų sistemos stabilumui, atsirado poreikis pradžiai pagrindu sureguliuoti rizikos, kylančios dėl įstaigų turimų kriptoturto pozicijų ir kriptoturto paslaugų teikimo, taip pat aplinkosaugos, valdymo ir socialinės rizikos valdymo standartus, įtraukiant šių rūšių rizikos valdymą į kredito įstaigoms taikomą riziką ribojančių (prudencinių) reikalavimų sistemą.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad nusistovėjusioje praktikoje galiojantis baudų skyrimo kredito įstaigoms mechanizmas ne visada užtikrina sankcionavimo veiksmingumą, atsirado poreikis patobulinti baudų skyrimo mechanizmą ir įvesti periodines baudas juridiniams asmenims (kredito įstaigoms) bei juridinio asmens vadovams ir kitiems fiziniams asmenims už besikartojančius ir besitęsiančius pažeidimus. Taip pat būtina išsamiai detalizuoti baudų apskaičiavimo mechanizmą.</p> <p>Stiprinant priežiūros institucijos ir pertvarkymo institucijos (Lietuvoje tiek priežiūros, tiek pertvarkymo institucijos funkcijas atlieka Lietuvos bankas) įgaliojimus, turėtų būti patobulintas kredito įstaigų (bankų ir centrinių kredito unių) tvarkingo pasitraukimo iš rinkos mechanizmas: kai priežiūros institucija arba pertvarkymo institucija priima sprendimą, kad bankas arba centrinė kredito unija žlunga arba gali žlugti ir šie finansų rinkos dalyviai neatitinka pertvarkymo režimo sąlygų, priežiūros institucija turėtų būti įgaliota panaikinti šių finansų rinkos dalyvių licenciją.</p> <p>Šiuo metu užsienio bankų filialų veikla Europos Sąjungoje iš esmės reguliuojama pagal atskirų valstybių narių taikomą nacionalinę teisę. Europos Sąjungos lygmeniu jiems taikomi tik labai bendri</p>
-------------------------	--

¹ „Sukamųjų durų“ (angl. *revolving doors*) reiškinys – situacija, kai asmenys, dirbę viešajame sektoriuje, pereina dirbti į privatų sektorių, ypač į tas įmones, kuriose jų ankstesnė patirtis ir kontaktai gali būti naudingi. Šis reiškinys gali kelti interesų konfliktų riziką, nes buvę viešojo sektoriaus darbuotojai gali naudotis savo ankstesnėmis pareigomis ir ryšiais, kad gautų pranašumą privačiame sektoriuje.

	<p>informavimo reikalavimai, be to, nėra reglamentuoti prudenciniai standartai ir reikalavimai dėl priežiūros institucijų bendradarbiavimo. Atsižvelgiant į Europos Sąjungos bendrosios rinkos kontekstą, atsirado poreikis detaliau reglamentuoti trečiųjų valstybių bankų filialų veiklos Europos Sąjungoje aspektus. Pažymėtina, kad šiuo metu Lietuvoje užsienio bankų filialams ir atstovyboms, jų veiklai, priežiūrai, pabaigai ir pertvarkymui taikomi reikalavimai yra analogiški bankams taikomiems reikalavimams tiek, kiek jie neprieštarauja filialo esmei ir kiek kitaip nenustato teisės aktai.</p>
II. Siūlomos priemonės	<p>Dauguma naujai siūlomų įtvirtinti pagal Direktyvą (ES) 2024/1619 nuostatų dėl priežiūros institucijoms keliamų interesų konfliktų prevencijos ir nepriklausomumo reikalavimų šiuo metu jau reglamentuotos Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatyme (toliau – LBĮ) ir kituose teisės aktuose.</p> <p>Siūlomos įgyvendinti naujos priemonės:</p> <ul style="list-style-type: none"> - papildžius Lietuvos banko tarnautojų asmeninių finansinių sandorių taisykles, patvirtintas Lietuvos banko valdybos 2015 m. vasario 12 d. nutarimu Nr. 03-13 „Dėl Lietuvos banko tarnautojų asmeninių finansinių sandorių taisyklių patvirtinimo“, reglamentuojamas draudimas prekiauti prižiūrimų subjektų tiesioginių ar netiesioginių patronuojančiųjų įmonių, patronuojamųjų įmonių ir susijusių įmonių finansinėmis priemonėmis; - LBĮ projekte išplečiamas Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatyme nustatytas subjektų, kurių atžvilgiu taikomas veiklos pertraukos laikotarpis, ratas, be prižiūrimų subjektų, įtraukiant ir jų tiesiogines ar netiesiogines patronuojančiąsias įmones, patronuojamąsias įmones ir įmones, kuriose subjektas dalyvauja, kaip tai suprantama pagal Lietuvos Respublikos įmonių, priklausančių finansų konglomeratui, papildomos priežiūros įstatymą, subjektus, teikiančius paslaugas pagal veiklos perdavimo sutartis bet kuriam iš paminėtų subjektų, ir subjektus, kurie vykdo lobistinę ar interesų gynimo veiklą, nukreiptą į Lietuvos banką; - LBĮ projekte išsamiau reglamentuojamas priežiūros institucijos darbuotojų ir valdymo organų narių veiklos pertraukos laikotarpio taikymas; - LBĮ nuostatos, apibrėžiančios Lietuvos banko valdybos narių skyrimą ir atleidimą iš pareigų, papildomos naujomis nuostatomis dėl atleidimo priežasčių viešo skelbimo. <p>Siekiant užtikrinti skaidrumą ir kontrolę valdymo procesuose, kad būtų apsaugotas bendras finansų sistemos stabilumas ir nepažeidžiami viešieji interesai, BĮ projektu, CKUĮ projektu numatomas naujas reikšmingų sandorių vykdymo reguliavimas. Bankai, centrinės kredito unijos, finansų kontroliuojančiosios bendrovės ir mišrios veiklos finansų kontroliuojančiosios įmonės privalės priežiūros institucijai iš anksto raštu pranešti apie ketinamą reikšmingos įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalies įsigijimą, perleidimą² bei reikšmingo</p>

² Pažymėtina, kad centrinėms kredito unijoms netaikomas reikšmingos įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalies perleidimo režimas, atsižvelgiant į centrinių kredito unijų, kaip kooperatinių finansų įstaigų, kuriose narystė ir balsavimo

turto ir (arba) įsipareigojimų perleidimą, susijungimą ir skaidymą, kuriuose dalyvauja prižiūrimas subjektas. Tai leistų užkirsti kelią subjektų vykdomoms operacijoms, kurios kelia susirūpinimą dėl subjekto prudencinio profilio ir galimos pinigų plovimo ar teroristų finansavimo veiklos. Pagal naują teisinį reguliavimą, numatytas pranešimų priežiūros institucijai teikimo mechanizmas, nustatoma pareiga priežiūros institucijai pateikti savo pritarimą arba prieštaravimą šioms reikšmingiems sandoriams. Taip pat nustatomi sandorių reikšmingumo kriterijai.

Siekiant suvaldyti sparčiai augančios kriptoturto rinkos iššūkius, taip pat atsižvelgiant į perėjimo prie tvarios, neutralaus poveikio klimatui ir žiedinės ekonomikos perspektyvą, kurios svarba finansų sistemos stabilumui pripažinta tarptautiniu mastu, pagal naują teisinį reguliavimą, kuris bus įgyvendinamas Lietuvos banko valdybos nutarimų pakeitimais, BĮ projektu ir CKUĮ projektu nustatomi nauji rizikos valdymo reikalavimai – rizikai, kylančiai dėl kriptoturto pozicijų ir kriptoturto paslaugų teikimo, bei aplinkosaugos, socialinei ir valdymo rizikai, – kuriais siūloma papildyti kredito įstaigoms taikomus riziką ribojančius (prudencinius) reikalavimus. Šių rūšių rizikos valdymą siūloma įtraukti į kredito įstaigų vidaus kapitalo pakankamumo vertinimo procesą ir į priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesą bei į priežiūrinį testavimą nepalankiausiomis sąlygomis. Tokiu būdu priežiūros institucija turės galimybę imtis būtinų priežiūros veiksmų, kai bus nustatyta, kad kredito įstaigų rizikos valdymo praktika yra nepakankama.

Pagal naują teisinį reguliavimą (BĮ projektas, CKUĮ projektas), be šiuo metu numatytų priežiūros institucijos poveikio priemonių, įskaitant baudas, įtvirtinamas periodinių baudų teisinis institutas, siekiant užtikrinti veiksmingesnę ir nuoseklesnę teisės aktų laikymosi priežiūrą. Periodinės baudos skiriamos už nuolatinius arba pasikartojančius pažeidimus, jos padeda užtikrinti, kad pažeidėjai greičiau ištaisytų savo veiksmus ir vėl laikytųsi teisės aktų reikalavimų. Taip pat nauju teisiniu reguliavimu siūloma sukonkretinti baudų skaičiavimo mechanizmą.

BĮ projekte ir CKUĮ projekte licencijos atšaukimo kriterijų sąrašas, reglamentuotas Lietuvos Respublikos bankų įstatyme ir Lietuvos Respublikos centrinių kredito unijų įstatyme, papildomas naujomis nuostatomis, kad priežiūros institucija turi teisę atšaukti banko ar centrinės kredito unijos licenciją, kai priežiūros institucija arba pertvarkymo institucija priima sprendimą, kad šie finansų rinkos dalyviai žlunga arba gali žlugti, ir jie neatitinka pertvarkymo režimo sąlygų.

Nauju teisiniu reguliavimu (BĮ projektu, Lietuvos banko valdybos nutarimų projektais) užsienio bankų filialų veiklai ir jų priežiūrai nustatomi šie reikalavimai: gauti licenciją, padėti neliečiamojo kapitalo ir likvidumo depozitus sąskaitose Lietuvos kredito įstaigose, atitikti vidaus valdymo ir apskaitos reikalavimus, tinkamai įvertinti tokių filialų sisteminės svarbos aspektus. Siekiant proporcingumo, mažiau griežtus reikalavimus siūloma taikyti

	mažiams ir nesudėtingiems filialams ir griežtesnius reikalavimus – keliantiems didesnę riziką filialams.
III. Priemonių kaštai	Istatymams įgyvendinti papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ar kitų valstybės fondų lėšų nereikės.
IV. Nauda visuomenei	Įgyvendinus Istatymų projektais siūlomus pakeitimus, bus prisidėta prie Lietuvos finansinio stabilumo, patikimos finansų įstaigų sektoriaus veiklos, sustiprinant jų atsparumą galimiems ekonominiams sukrėtimams, jų priežiūrą, rizikos valdymą, finansų įstaigų sektoriaus tvarumo, administracinės naštos mažinimo, o tai savo ruožtu prisidės prie bendros visuomenės naudos ir gerovės.

Istatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Istatymų projektai paskelbti Teisės aktų informacinėje sistemoje.

Istatymų projektai išvadoms gauti buvo teikti Europos Centriniam Bankui, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Lietuvos bankui, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai, Lietuvos bankų asociacijai, asociacijai Lietuvos kredito unijos, asociacijai Jungtinės kredito unijos, Lietuvos finansų maklerių asociacijai, asociacijai „FINTECH HUB LT“, Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupei. Į visas pastabas atsižvelgta arba jos suderintos su institucijomis.

Istatymų projektus parengė Finansų ministerijos Finansų rinkų politikos departamento (direktorė Vilma Mačerauskienė (el. p. vilma.macerauskiene@finmin.lt)) Kredito ir mokėjimų rinkų skyriaus (vedėja Akvilė Kalantaite (el. p. akvile.kalantaite@finmin.lt)) patarėja Viktorija Stankevičienė (el. p. viktorija.stankeviciene@finmin.lt), Lietuvos banko Teisės ir licencijavimo departamento (direktorius Arūnas Raišutis (el. p. araisutis@lb.lt)) Teisėkūros skyriaus (vadovė Kristina Sačilkienė (el. p. ksacilkiene@lb.lt)) vyriausioji specialistė Jurga Kamienė (el. p. jkamienne@lb.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas, 1 lapas.
2. LBI projektas ir jo lyginamasis variantas, 9 lapai.
3. IPFKPPI projektas ir jo lyginamasis variantas, 15 lapų.
4. BI projektas ir jo lyginamasis variantas, 60 lapų.
5. CKUI projektas ir jo lyginamasis variantas, 15 lapų.
6. FI projektas ir jo lyginamasis variantas, 4 lapai.
7. Aiškinamasis raštas, 16 lapų.
8. Direktyvos (ES) 2024/1619 ir Lietuvos Respublikos nacionalinių teisės aktų ir jų projektų atitikties lentelės projektas, 244 lapai.
9. Ūkio subjektų administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo pinigine išraiška skaičiuoklės.

Finansų ministras

Kristupas Vaitiekūnas